

Vreemde eenden

Martin Kersbergen, manager corporate communicatie coöperatie DELA

U herkent het misschien: zo'n gesprekje waarbij je na een paar minuten het gevoel krijgt dat je langs elkaar heen praat. Dat je ontdekt dat je beiden de wereld door verschillende brillen bekijkt. Je gebruikt dezelfde woorden, maar merkt dat de ander er een andere betekenis aan geeft. Met argumenten, beredeneerd vanuit de eigen wereld, wordt de ander niet overtuigd.

Ook in de financiële wereld komt dat voor. Die wereld wordt bevolkt door economen, juristen en actuarissen. Zij kunnen uitstekend beredeneren dat het in de financiële wereld in essentie om vertrouwen gaat. Daarmee zijn honderden miljarden aan vertrouwen in handen van mensen die dat vertrouwen modelmatig beredeneren. Mensen die vertrouwen rationeel proberen te vangen met een afgedwongen systeem, een set aan regels en logische argumenten. Dit systeemdenken heeft natuurlijk voordelen: duidelijkheid, helderheid, het is controleerbaar. En toch, iedere crash weer trekken we de conclusie dat het onvoldoende heeft gewerkt. En iedere keer weer komen er nog meer afspraken en regels om het verloren vertrouwen terug te winnen, te vangen en te handhaven.

Misschien werkt het systeem onvoldoende, omdat al die intelligentie voorbij gaat aan het feit dat vertrouwen geen rationeel model, maar een emotie is. En een collec-

tieve emotie is krachtiger dan welk systeem ook. Kijk maar naar de snelheid waarmee bedrijven en landen kunnen groeien. En onderuit kunnen gaan. Wie kunnen die collectieve emotie het best duiden? Niet de economen of de juristen. Het zijn mensen die de wereld door een andere bril bekijken.

// Kennis en inzichten toepassen om vanuit een ander 'framework' aan vertrouwen te werken //

Vreemde eenden in de bijt van de huidige boardrooms van financiële instellingen, ministeries en aanverwante overheidsinstanties. Deze vreemde eenden zijn misschien wel psychologen en sociologen.

Psychologen en sociologen zijn gespecialiseerd in het duiden van emoties. Weten hoe daar richting aan te geven. Massapsychologen kunnen dat voor collectieve emoties. Economisch psychologen doen dat ook. Die opereren op het snijvlak. Vaak zijn zij verbonden aan universiteiten, denktanks, wetenschappelijke bureaus. Doen interessante studies, waar – ironisch genoeg – maar weinig mensen van weten. Hoe dan ook: eigenlijk is het best raar dat

er tussen de economen en juristen zo weinig van die vreemde eenden te vinden zijn. En als ze er al zijn, staan ze maar zelden zelf aan het roer. En toch, zo raar is dat ook weer niet. Het zijn niet voor niets vreemde eenden. Althans, vanuit het perspectief van het huidige pluimage. De vreemde eenden

vinden zichzelf natuurlijk helemaal niet vreemd.

En toch, aan menige beslistafel zou zo'n vreemde eend niet misstaan. Sterker: het zou goed zijn als zo'n vreemde eend vanuit de overheid of het toezicht de koers uitzet voor de financiële reuzen van deze wereld. De kennis en inzichten zou toepassen om vanuit een ander 'framework' te werken aan vertrouwen. Iemand die begrijpt dat vertrouwen een emotie is. Zo'n vreemde eend zou maar zo eens een vrouw kunnen zijn. ■

REAGEREN? mkersbergen@dela.org